

Aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Contactpersoon : mw. drs. D. Kempers
Doorkiesnummer : 070-3619 351
E-mail : d.b.kempers@minjus.nl
Datum : 14 juni 2011
Ons kenmerk : CR35/1072042/2011/DK/TvV
Onderwerp : Monitoring Zedendelinquenten

Geachte heer Teeven,

Door middel van deze brief wil de Raad een bijdrage leveren aan de gedachtevorming over het toezicht op zedendelinquenten, vooruitlopend op de te verwachten adviesaanvraag over dit onderwerp.

Aanvankelijk was de Raad voornemens om over het monitoren van zedendelinquenten te adviseren in 2010/2011, conform het werkprogramma voor 2010. De aanleiding lag in het ontbreken van een sluitende systematiek voor toezicht op en begeleiding van zedendelinquenten na afloop van gevangenisstraf of tbs-behandeling. Er liepen weliswaar diverse projecten op het gebied van toezicht en begeleiding¹, maar de Raad miste hierin een duidelijke samenhang.

Sinds het opstellen van het werkprogramma van de Raad (in 2009) zijn de beleidsontwikkelingen rond dit onderwerp in een stroomversnelling geraakt, waarmee de aanleiding voor het voorgenoemde advies in een ander daglicht is komen te staan. Dit betreft met name de nu lopende onderzoeken in verband met de mogelijkheid van levenslang toezicht voor zedendelinquenten na afloop van de tbs-behandeling² (en wellicht ook na afloop van gevangenisstraf) en het feit dat de Raad zal worden geconsulteerd bij de voorbereiding van het

---

¹ Zoals samengevat in de brief d.d. 8 oktober 2009 van de toenmalig staatssecretaris aan de Tweede Kamer (TK 32 123 VI, nr. 9).

² Brief d.d. 17 februari 2011 van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer.

betreffende wetsvoorstel.

Over deze ontwikkelingen heeft de Raad de afgelopen maanden contact gehouden met uw departement, waarbij is afgesproken dat de Raad enkele overwegingen van algemene aard door middel van deze brief onder uw aandacht zal brengen.

Overwegingen van algemene aard

De noodzaak van een samenhangend en omvattend systeem voor de monitoring van zedendelinquenten is voor de Raad onverminderd actueel. Voor zedendelinquenten die langdurig of blijvend delictgevaarlijk zijn (i.c. de groep met midden-/hoog recidiverisico) moet het mogelijk zijn om langdurig toezicht op te leggen³. Dat met name na gevangenisstraf de bestaande proeftijden hiertoe vaak niet toereikend zijn, is een bekend probleem. Dit probleem is schrijnend en dient, met het oog op zowel de bescherming van de samenleving als een verantwoorde resocialisatie na gevangenisstraf of tbs-behandeling, zo snel mogelijk te worden opgelost. Dat u hiervoor veel aandacht hebt, acht de Raad positief. Met onderstaande opmerkingen wil de Raad bevorderen dat beleidsaanpassingen leiden tot een samenhangend geheel van mogelijke interventies waarvan het rechtstatelijk gehalte zorgvuldig is uitgewerkt, evenals het belang van verantwoorde en goed begeleide re-integratie.

Verlenging van proeftijd ten behoeve van toezicht

Het antwoord op onvoldoende lange proeftijden kan niet liggen in het opleggen van zeer langdurig of zelfs levenslang toezicht als generieke maatregel aan alle ex-zedendelinquenten. Hiervoor zijn de individuele recidiverisico's immers te zeer verschillend. Aanpassingen in wet- of regelgeving dienen dan ook te zijn gericht op het *mogelijk maken* van langdurig toezicht op zedendelinquenten met een midden of hoog recidiverisico, en niet op het opleggen hiervan aan alle zedendelinquenten.

Met betrekking tot proeftijden na afloop van gevangenisstraf dient bovendien in acht te worden genomen dat een spanning bestaat tussen het eindige karakter van gevangenisstraf en de wenselijkheid van een langere proeftijd in verband met het recidiverisico.

Voortzetting van toezicht onder civiele titel

Over het algemeen benadrukt de Raad het belang van

---

³ Deze overwegingen betreffen niet per definitie uitsluitend zedendelinquenten, maar kunnen ook van belang zijn voor plegers van zware geweldsdelicten en jeugdigen na afloop van de PIJ-maatregel (die dan doorgaans boven de 18 jaar zijn).

continuïteit van de zorg na afloop van de justitiële titel, evenals een goede samenwerking tussen forensische zorg en de ggz. Met betrekking tot de mogelijkheid van voortzetting van het toezicht op zedendelinquenten na afloop van de strafrechtelijke titel acht de Raad het echter onwenselijk om hiervoor aan te sluiten bij de Wet BOPZ⁴. Deze wet is niet bedoeld als civielrechtelijk instrument voor het voorkomen van recidive, maar heeft betrekking op de stoornis en het eventuele gevaar dat betrokkene (op basis van de geconstateerde stoornis) vormt voor zichzelf of de samenleving. Dit geldt evenzeer voor de wet verplichte geestelijke gezondheidszorg die de Wet BOPZ zal vervangen. Begeleiding van en toezicht op zedendelinquenten vereisen andere wettelijke kaders, evenals andere deskundigheden. De benodigde deskundigheid en ervaring zijn, zo blijkt in de praktijk, binnen de reguliere GGZ onvoldoende aanwezig. Als naar begeleiding in het kader van toezichtmaatregelen wordt gezocht, blijkt de forensische GGZ hiervoor beter toegerust.

Balans tussen controle en verantwoorde terugkeer

Binnen het geheel van mogelijke interventies ter bescherming van de samenleving is het aspect van maatschappelijke inclusie, ofwel de mogelijkheden voor een verantwoorde terugkeer van de zedendelinquent in de samenleving, van groot belang. Zoals uit literatuur en praktijk bekend is, leidt het gevoel van uitsluiting (veroorzaakt door maatschappelijke onrust of het verbod terug te keren in de woonplaats) eerder tot verhoging van het recidiverisico. Een reële kans op re-integratie, met goede begeleiding en controle, is dus evenzeer in het belang van de samenleving als van de zedendelinquent.

Verwachtingen ten aanzien van risicoreductie

Bij alle maatregelen van monitoring dient duidelijk te zijn dat het gaat om *minimaliseren* van het risico, niet om het *eliminieren* ervan. Zolang zedendelinquenten (en delinquenten in het algemeen) terugkeren in de samenleving, kan geen garantie worden geboden dat recidive uitblijft. Toezicht en begeleiding kunnen dit risico substantieel verlagen, maar nooit uitsluiten. Belangrijk is dat de verwachtingen in dit opzicht realistisch zijn en als zodanig worden uitgelegd aan de samenleving. Dit om te voorkomen dat een mogelijk incident automatisch wordt opgevat als bewijs van onvoldoende toezicht en controle, met als gevolg dat opnieuw strengere maatregelen worden geëist.

---

⁴ Deze mogelijkheid wordt genoemd in de brief van de toenmalig staatssecretaris aan de Tweede Kamer d.d. 8 oktober 2009 (TK 32 123 VI, nr. 9).

Op de lange duur is de samenleving niet gebaat bij dergelijke incidentenpolitiek.

Overwegingen met betrekking tot de uitvoering

Deze brief is niet de plaats om in detail in te gaan op de lopende pilots en projecten met betrekking tot toezicht, informatievoorziening en begeleiding. Hier wordt volstaan met enkele opmerkingen over de risicotaxatie en begeleiding.

Een sluitend systeem van monitoring stelt hoge eisen aan de risicotaxatie, met name aan de betrouwbaarheid en de validiteit van de instrumenten en de frequentie van de meting. Om het strafrechtelijk traject optimaal te kunnen afstemmen op het individuele risico, dient een risicotaxatie beschikbaar te zijn op cruciale momenten, om te beginnen bij de rechtszitting. Deze dient in ieder geval voorafgaand aan ontslag te worden herhaald.

Voor de invulling van het toezicht door reclassering dienen de uitvoeringsconsequenties goed te worden gezien. Vooral van belang is een flexibele invulling van het toezicht. Het recidiverisico kan immers door de jaren heen sterk fluctueren (op basis van *dynamische* risicofactoren) en de intensiteit van het toezicht moet hierop snel kunnen worden aangepast. Verder dient goed te worden gezien of de reclassering kwantitatief en kwalitatief is toegerust voor de gecompliceerde taak van zeer langdurig toezicht, waarbij tevens politie en eventueel vrijwilligers betrokken zijn. Met het oog op dit laatste verdient het aanbeveling om de ervaringen die zijn opgedaan met de COSA-pilots⁵ en in Engeland/Wales met de Mappa's⁶ bij de uitwerking te betrekken .

Hoogachtend,
namens de Raad voor Strafrechtstoepassing en
Jeugdbescherming,

Prof.dr. P.B. Boorsma, algemeen voorzitter

---

⁵ Cirkel voor Ondersteuning, Samenwerking en Aanspreekbaarheid.

⁶ Multi-Agency Public Protection Arrangements.